

نیازهای مربوط به آینده نیازهایی است که اگر شما امروز به فکر نیفتید و برایش کاری انجام ندهید، فردا درخواهید ماند؛ یعنی فردا گیر می‌کنید... مسئله فرزندآوری و تکثیر نسل که من این همه روی آن تأکید می‌کنم، از این قبیل است. (۱۴۰۰/۱۱/۲۸)

www.basirat.ir

▼ حرف روز فرصت‌های سفر رئیسی به قطر

فردا رئیس‌جمهور به دعوت امیر قطر برای شرکت در اجلاس کشورهای صادرکننده گاز به دوحه سفر خواهد کرد. مجمع کشورهای صادرکننده گاز شامل ۱۱ کشور عضو و ۷ کشور ناظر است که مجموعاً ۴۴ درصد از تولید گاز، ۶۷ درصد از ذخایر گازی، ۶۴ درصد از انتقال گاز با خط لوله و ۶۶ درصد از تجارت گاز مایع (الان‌جی) جهان را در اختیار دارند.

۱- سفر رئیس‌جمهور کشورمان بعد از گذشت ۱۰ سال به قطر، اگرچه به دعوت امیر قطر بوده ولی در ادامه رویکرد دولت سیزدهم در فعال‌سازی ظرفیت‌های منطقه‌ای است که در گذشته مغفول مانده بود و در صورت احیای دوباره می‌تواند بخشی از مشکلات اقتصادی را مرتفع نماید. ۲- ارزش مبادلات تجاری ایران با قطر بسیار پایین و در رتبه چهاردهم است. این در حالی است که ظرفیت‌های بسیاری در بخش کشاورزی و مصالح ساختمانی برای افزایش همکاری وجود دارد ولی با این وجود دوحه غالباً نیازهای خود را از مسیری دورتر و سخت‌تر به نام ترکیه فراهم می‌کند. سفر آیت‌الله رئیسی به قطر شاید بتواند همکاری‌های اقتصادی میان دو کشور را تسهیل کند. ۳- در خصوص رسالت مجمع و ظرفیت‌های ایران، حجم ذخایر گاز کشورمان قدرت چانه‌زنی بیشتری نسبت به اکثر اعضا به آن داده و موقعیت جغرافیایی و ترانزیتی ایران نیز به‌گونه‌ای است که قدرت مانور بالایی برای کشور فراهم می‌کند تا بتواند سرمایه‌گذاری‌های بیشتری را در این بخش جذب کند. با این وجود شبکه مصرف بزرگ به همراه الگوی قیمتی و مصرفی نامناسب، ایران را به‌عنوان صادرکننده مطمئن قرار نداده است، به‌گونه‌ای که تراز تجاری ما در گاز صفر است. در واقع سرمایه‌گذاری لازم برای جذب بازارهای منطقه‌ای صورت نگرفته است، چه برسد به بازارهای بین‌المللی؛ لذا حل مشکلات داخلی به همراه حضور در این مجمع می‌تواند زمینه و بستر مناسبی را برای جذب سرمایه‌گذاری بیشتر در زمینه‌های مختلف استخراج، تولید، انتقال و فروش گاز طبیعی، احداث خطوط لوله بین‌مرزی و تبدیل شدن ایران به هاب گازی منطقه فراهم کند. ۴- از میان اعضای سازمان همکاری‌های خلیج فارس، سه کشور قطر، کویت و عمان نسبت به سایر اعضا سیاست‌هایی نزدیک به ایران دارند. مخصوصاً قطر که به خاطر مساعدت‌های ترانزیتی و اقتصادی ایران در جریان تحریم ۲۰۱۷، سیاست حسن‌هم‌جواری بیشتری با ایران دارد و البته در سال‌های اخیر سفر مقامات قطری و نقش‌آفرینی آن‌ها در میانجیگری در مذاکرات هسته‌ای نیز حائز اهمیت بوده است. از این منظر، یاریگیری تهران از سازمان همکاری‌های خلیج فارس که دنباله‌رو سیاست‌های واشنگتن است، در ایجاد امنیت و آرامش در منطقه حائز اهمیت است. (نویسنده: علی محمدی)

▼ گزارش روز

نگاهی بدون روتوش به دوره پهلوی

«عطاءالله مهاجرانی» وزیر دوران اصلاحات دیروز در روزنامه اعتماد نوشت: «در یکی از اتاق‌های کلاب‌هاوس، طعم سخن برخی گویندگان، از ملی بودن و مستقل بودن محمدرضا شاه حکایت می‌کرد. گفتیم: «شاه نه ملی بود و نه مستقل!» این سخن، به گوش برخی دوستان اندکی ناهموار آمده بود و توصیه به انصاف کردند. می‌خواهم بگویم که سخنان سخی سنجیده، مدلل و مستند است. می‌توان برای اثبات این ادعا، دلایل متعددی برشمرد. تنها به یک مورد اشاره می‌کنم. وقتی خاطرات مأموریت ژنرال رابرت هایزر را می‌خوانیم غیر از حس سرافکندگی و حسرت و تأسف به حال کشور و ارتش و فرماندهان خفیف شده نیروهای مسلح و شخص شاه، احساس دیگری پیدا نمی‌کنیم. بی‌دلیل نبود که به روایت هایزر، روزنامه پروادا چاپ مسکو، ژنرال هایزر را، فرماندار نظامی ایران یا نایب‌السلطنه تفسیر کرده بود. البته او نایب‌السلطنه‌ای بود که برای سرنوشت سلطان تصمیم می‌گرفت. کسانی که محمدرضا شاه را ملی و مستقل می‌دانند، کتاب هایزر را دوباره بخوانند تا ببینند مؤسسات بسیار پرهزینه‌ای مثل نیروهای سه‌گانه و ستاد مشترک چه حال‌وروزی داشته‌اند و درجه توانایی آن‌ها در چه حدی بوده است. بارها ژنرال هایزر از ارتش شاه به‌عنوان ببر کاغذی یاد می‌کند.»

گزاره‌های خبری: ۱- دکتر موسی حقانی، استاد دانشگاه و معاون پژوهشی موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران در گفتگو با پایگاه تحلیلی بصیرت مطرح می‌کند: «رژیم پهلوی با پذیرفتن کاپیتولاسیون، استقلال قضایی و سیاسی کشور را نابود کرد و از لحاظ فرهنگی کشور را در دام فرهنگ مبتذل آمریکایی انداخت؛ لذا ظرفیت نیروهای جوانی که در کشور وجود داشت و باید برای توسعه کشور به کار گرفته می‌شد درگیر مفساد و فضای مسمومی کرد». ۲- صباح زنگنه، کارشناس مسائل سیاسی و سفیر پیشین ایران در سازمان همکاری اسلامی، درباره تبیین وضعیت واقعی کشور در دوران حکومت پهلوی، می‌گوید: «در انتخابات مجلس زمان محمدرضا شاه پهلوی، آمریکا به‌وسیله سیا بر انتخابات نظارت می‌کرد و با هماهنگی ساواک و وزارت کشور تصمیم می‌گرفتند چه کسانی از چه شهرهایی به مجلس راه پیدا کنند تا در مجلس مشکلاتی بر سر راه سیاست‌های آمریکا در ایران ایجاد نشود». ۳- سید روح‌الله امین‌آبادی پژوهشگر تاریخ انقلاب نیز گفته است: «هوا گوئوفنگ، نخست‌وزیر وقت چین آخرین مقام خارجی بود که ۹ شهریور ۱۳۵۷ به ایران آمد، شاه که از غرب ناامید شده بود، نگاه و مسیر خود را به شرق تغییر داد اما این اقدام نیز افق‌های نکرد». وی با بیان اینکه در دوره «هویدا»، با شوری قرارداد احداث ذوب‌آهن در ایران منعقد شد، آورده است: «ما چرخش شاه به شرق واقعی نبود، او متحد استراتژیک آمریکا محسوب می‌شد و آمریکایی‌ها این تغییر جهت‌ها را ناز کردن می‌دانستند. از این منظر، نه شرق بهبود روابط را جدی می‌گرفت و نه غرب در تصمیماتش تغییری ایجاد می‌کرد.»

نکته پایانی: آنچه امروز در جعل تاریخ شاهد هستیم، تلاش برای تبریته نتایج دوران سلطه انگلیس و آمریکا بر فرایند تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری در روابط خارجی و مسائل داخلی ایران دوران پهلوی‌هاست. رهبر معظم انقلاب در مراسم بیست و چهارمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره) با اشاره به همین موضوع، فرمودند: «بعد از انقلاب، یکی از دیپلمات‌های برجسته آمریکا این را گفت و نوشت؛ ما بودیم که به شاه می‌گفتیم شما به فلان چیز احتیاج دارید، به فلان چیز احتیاج ندارید! آن‌ها بودند که می‌گفتند این رابطه را باید برقرار کنید، این رابطه را باید قطع کنید؛ نفت را این مقدار تولید کنید، این مقدار بفروشید؛ به کی بفروشید و به کی نفروشید!». بر اساس اسناد موثق تاریخی، رژیم شاه اساساً موجودیت استقلال، منافع ملی و هویت ملی در عرصه سیاست خارجی را به دست غرب سپرده بود. در یکی از گفت‌وگوهای شاه با علم بیان شده است که نامه‌ای از نیکسون آمده که این کار را بکنیم، شاه تعجب می‌کند، علم می‌گوید: «شیشه عمر ما دست آن‌هاست چرا چانه می‌زنید؟ شاه خطاب به علم می‌گوید: برو هرچه می‌گویند، عمل کن!». (نویسنده: حسین عباسیان)

آخرین مواضع دولت رئیسی درباره مذاکرات وین!

رئیس‌جمهور کشورمان دیروز شبانه در گفت‌وگوی تلفنی با رئیس‌جمهور فرانسه، با بیان اینکه هیئت ایرانی با جدیت در حال پیشبرد مذاکرات وین است، افزود: «هرگونه توافقی در وین باید شامل لغو تحریم‌ها، ارائه تضمین معتبر و بسته شدن مسائل و ادعاهای سیاسی باشد». امیرعبداللهیان نیز در کنفرانس امنیتی مونیخ به حضور نه‌چندان جدی طرف‌های غربی در مذاکرات وین اشاره کرد و گفت: «همکاران من در وین با بازی‌های دوگانه طرف غربی بر سر «متن» و «زمان» روبرو هستند. ما آمادگی رسیدن به یک توافق خوب را در کوتاه‌ترین زمان ممکن داریم به شرطی که طرف دیگر آماده اتخاذ تصمیمات سیاسی موردنیاز باشد». وزیر خارجه کشورمان در دیدار با همتای اتریشی نیز تأکید کرد: «غربی‌ها باید تصمیم بگیرند که آیا می‌خواهند به تروریسم اقتصادی جاری و بدعهدی‌های خود پایان دهند یا همچنان می‌خواهند به بهانه‌های غیرقابل‌قبول، استخوان لای زخم باقی بگذارند. اگر انتخاب نهایی بین عدم توافق و گذشتن از منافع مردم ایران باشد، انتخاب قطعی ما احترام به منافع ملی و عدم عبور از خطوط قرمز است».

گنبدی نه‌چندان آهنین!

«عطوان» سردبیر روزنامه رأ‌الایوم نوشت: «یک پهباد کوچک شناسایی که ساخت آن تنها چند صد دلار هزینه دارد به حریم هوایی فلسطین اشغالی نفوذ می‌کند و هواپیماهای جنگی و بالگردهای ساخت آمریکا و همچنین سامانه گنبد آهنین که میلیون‌ها دلار هزینه دارند موفق به ره‌گیری آن نمی‌شوند. امیدواریم برخی از کشورهای حوزه خلیج‌فارس که برای خریدن سامانه گنبد آهنین در ازای میلیاردها دلار با یکدیگر مسابقه می‌دهند و تصور می‌کنند که این سامانه از آن‌ها محافظت خواهد کرد جزئیات این شکست اسرائیل را در برابر پهپادهای مقاومت دنبال کرده باشند». نماینده پارلمان لبنان در مصاحبه با خبرگزاری تسنیم نیز گفت: «نفوذ پهباد حزب‌الله به عمق اراضی اشغالی و بازگشت آن به لبنان پس از عملیات موفقیت‌آمیز شناسایی، ضعف‌های دشمن صهیونیستی و توانمندی مقاومت را به نمایش گذاشت. اگر مقاومت قصد داشت موضعی را مورد هدف قرار دهد این کار را می‌کرد و پهباد را به سمت هدف خاصی هدایت می‌کرد به‌طوری‌که آنجا را بمباران یا منفجر کند. این اتفاق، تل‌آویو را ساعت‌ها در سردرگمی شدید قرار داد». روزنامه «کالکالیست» صهیونیستی نیز با پذیرش این شکست بزرگ، نوشت: «جنگنده‌های اف-۱۶»، «بالگردهای آپاچی» و موشک‌های «گنبد آهنین» نتوانستند مانع پهپادی شوند که از لبنان به اسرائیل نفوذ کرد و دوباره به آنجا بازگشت. این تنها یک پیروزی در جنگ روانی نیست، بلکه یک شکست اقتصادی نگران‌کننده است. نیروی هوایی صدها هزار شِکِل (واحد پول رژیم صهیونیستی) برای یک ره‌گیری ناموفق هزینه کرده است!».

مثلث شوم تحریف و تخریب!

«محمدصادق کوشکی» استاد دانشگاه و تحلیلگر مسائل سیاسی با اشاره به اینکه هنوز بخشی از مردم، دشمنی آمریکایی‌ها و غربی‌ها را با ایران باور نکرده‌اند، اظهار داشت: «دشمن با استفاده از ابزارهایی موفق شده است ذهنیت و باورهای بخشی از مردم درباره دشمنی خود با ملت ایران را تغییر دهد. مهم‌ترین ابزاری که دشمن از طریق آن موفق شده است افکار بخشی از مردم را منحرف کند، فضای مجازی است. هیچ کشوری در دنیا مانند ایران فضای مجازی خود را که در آن به شکل وسیعی پیام و محتوا ارسال می‌شود، بدون کمترین نظارت و کنترل قانونی رها نکرده است». استادیار دانشگاه تهران، ادامه داد: «دشمن از طریق اینستاگرام، تلگرام و حتی توییتر انواع پیام‌های تحریک‌کننده یا پیام‌هایی که واقعیت را دگرگون کرده و باوردهای درست جامعه ما را خدشه‌دار و انگارهای درست ذهنی مردم را تخریب می‌کند، منتشر می‌کند. در دنیا کمتر کشوری شباهتی مانند ما باشد که ذهن مردم خودش را در اختیار دشمن قرار دهد». وی با بیان اینکه تلگرام، اینستاگرام و توییتر در مثلثی شوم در حال طراحی و اجرای این جنگ ادراکی هستند، اظهار داشت: «در کشور ما این پلتفرم‌ها عمده مطالب خود را از مثلث بخش جنگ روانی رژیم صهیونیستی، تیرانا و مرکز اعتدال (جنگ روانی سعودی‌ها) تهیه می‌کنند و در چنین مثلثی، طبیعی است که متأسفانه بخشی از جامعه متوجه عمق خباثت نشود و مفهوم دشمنی را تحریف‌شده نگاه کند و به‌جای اینکه آمریکا، اروپا، منافقین و صهیونیست‌ها را دشمن بداند ارکان نظام و نیروهای انقلابی را عامل مشکلات معرفی کند».

◀ **قطر: تفاهم با ایران به نفع کشورهای منطقه است/** وزیر خارجه قطر در اندیشکده «چتم هاوس» انگلیس گفت: «قطر تماسی قوی با ایران و آمریکا و طرف‌های دیگر در رابطه با برجام دارد. تلاش می‌کنیم به پر کردن شکاف کمک کنیم؛ مذاکرات بین کشورهای صورت می‌گیرد که هزاران مایل دورتر از ایران قرار دارند و ما در همسایگی ایران زندگی می‌کنیم؛ بنابراین به نفع ماست که توافقی وجود داشته باشد و به نفع ماست که با ایران به تفاهم برسیم و سپس یک تفاهم منطقه‌ای بین کشورهای شورای همکاری و ایران وجود داشته باشد».

◀ **عربستان: مشتاقانه منتظر مذاکره با ایران هستیم!** وزیر امور خارجه عربستان دیروز شبانه (۳۰ بهمن ماه) از احتمال برگزاری دور پنجم گفتگوها با ایران خبر داد و گفت: «باوجود عدم پیشرفت قابل‌توجه در دوره‌های قبل ما مشتاقانه منتظر پنجمین دور مذاکرات با ایران هستیم!». وزیر امور خارجه کشورمان نیز در دیدار همتای عراقی در مونیخ، ضمن اعلام آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای تداوم گفت‌وگوها با عربستان تصریح کرد: «این امر بیش از همه به اراده طرف مقابل بستگی دارد».

◀ **راکتور اراک به دست دانشمندان ایرانی تکمیل می‌شود!** «رضازاده» عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس گفت: «راکتور اراک تا پایان سال آینده تکمیل می‌شود؛ ایران به توان و قدرت هسته‌ای مناسبی رسیده و از بابت خودکفایی و تأمین نیازهای هسته‌ای خود توسط دانشمندان جوان هسته‌ای‌مان نگرانی نداریم. در بحث راکتور اراک و سانتریفیوژهای نطنز و سایر تأسیسات هسته‌ای به توفیقات خوبی رسیده‌ایم و قطعاً این موفقیت‌ها در جهت بهبود زندگی نسل جوان در آینده برای تولید برق، آب و انرژی پاک به کار گرفته می‌شود».

◀ **پیانیست ایتالیایی: با فرهنگ‌تر از ایرانی‌ها ندیده‌ام!** «جیووانی گویددی» پیانیست ایتالیایی که همراه با گروه ۶ نفره خود ارکستر «ایتالیای کوچک» را در سی و هفتمین جشنواره موسیقی فجر به روی صحنه برد، پس از ترک ایران در صفحه اینستاگرام خود نوشت: «اکنون ما در حال ترک ایران هستیم. دفعه قبل در سال ۲۰۱۶ آنجا بودم و قسم می‌خورم با فرهنگ‌تر، احساسی‌تر، گرم‌تر، مطلع‌تر از ایرانی‌ها ندیده‌ام. می‌دانم که آن‌ها حتی بالاتر از این تعریف هستند».

◀ **کاهش اعتماد به دولت‌های آمریکا در ۸۰ سال گذشته/** طبق افکارسنجی موسسه Pew، اعتماد عمومی آمریکایی‌ها به دولت‌های آمریکا در روندی نزولی، از نزدیک ۸۰ درصد در زمان دولت کندی، اکنون به اعتماد ۲۰ درصدی در دولت‌های بایدن و ترامپ و اوباما رسیده است. بایدن در کنار سایر مسائل نظیر اقتصاد و کرونا و... هم‌اکنون میراث‌دار دهه‌ها بی‌اعتمادی انباشته آمریکایی‌ها است.